

Закон, прийнятий референдумом не вимагає видання спеціального акту про введення його в дію. Датою прийняття закону або рішення вважається день проведення референдуму.

У першу чергу потрібно відзначити, що референдум є одним з інструментів реалізації права народного суверенітету й легітимізації владних рішень.

По-друге, референдум є способом формування суспільної думки.

По-третє, у демократичному суспільстві референдум може бути використаний народом як противага рішенням державних органів і органів місцевого самоврядування, які не задовольняють інтереси громадян.

Отже, визначення терміна «референдум» обов'язково повинно розкривати зміст форми безпосередньої демократії і визначати її кваліфікуючі формально-юридичні ознаки з урахуванням таких положень: по-перше, референдум є однією з пріоритетних форм безпосередньої демократії, яка дає змогу трансформувати волю народу в державну; по-друге, референдум є самостійним інститутом конституційного права України; по-третє, зміст референдуму визначається окремими положеннями Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів загальнодержавного та місцевого значення; по-четверте, потенційними учасниками референдуму є громадяни України, наділені правом голосу; по-п'яте, за формою проведення референдум є всенародним голосуванням; по-шосте, рішення референдуму носять імперативний характер, не вимагають санкціонування з боку будь-якого державного органу і є обов'язковими для виконання у випадку всеукраїнського референдуму на всій території України.

СТАТУС ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ

студент 2-го курсу юридичного факультету навчально-наукового інституту права та психології НА ВС

Дем'янюк Надія Михайлівна

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін факультету навчально-наукового інституту права та психології НА ВС **Цапко О.М**

Плюралізм політичної системи як наявність альтернативних суб'єктів політики, які здатні впливати на процес прийняття рішень, є однією з визначальних рис демократії. Будучи потенційним суб'єктом влади та виразником думки певної частини суспільства, що має право впливати на визначення політичного порядку денного,

опозиція як така є важливим об'єктом для наукового дослідження, а її функціонування – для практичного політичного аналізу.

В умовах активного законодавчого закріплення здобутків демократичного розвитку політичної системи, які мають місце після проголошення незалежності України (зокрема, політичного плюралізму, багатопартійності тощо), набуває особливої гостроти питання законодавчого забезпечення діяльності парламентської опозиції як невід'ємного елемента такого розвитку.

Зважаючи на тривалий період повного заперечення існування парламентської опозиції як на законодавчому рівні, так і в науці радянського державного права, питання, що стосуються правового статусу парламентської опозиції, є практично нерозробленими у сучасній теорії конституційного права України. Це призводить до складностей регулювання правового статусу парламентської опозиції в Україні.

Натомість у багатьох зарубіжних країнах, які характеризуються як демократичні або як такі, що мають на меті ними стати, в якості невід'ємної умови вказаної характеристики виступає законодавче закріплення правового статусу парламентської опозиції або, принаймні, гарантій її функціонування. Це допомагає нам охарактеризувати парламентську опозицію в Україні.

Відповідність теми роботи сучасним тенденціям розвитку України обумовлена і тими політичними процесами, що спрямовані на зміну форми правління з президентсько-парламентської на парламентсько-президентську. За такої трансформації, парламентська більшість та парламентська опозиція відіграватимуть ще більш важливу роль у функціонуванні системи органів державної влади, а отже, потребуватимуть належного законодавчого оформлення своєї діяльності.

Таким чином, актуальність обраної теми та доцільність роботи обумовлена цілою низкою об'єктивних причин. Серед них, зокрема:

1) відсутність цілісного дослідження, в якому мало б місце повне та всебічне розкриття даної теми, що значною мірою обумовлено, на думку автора, новизною даного інституту для політичної системи українського суспільства;

2) необхідність розробки та прийняття на основі ґрунтовного наукового дослідження якісного законодавства, що має врегулювати правовий статус парламентської опозиції в Україні.

Автор ставив собі на меті дослідження є аналіз законодавства та історії функціонування парламентської опозиції в Україні, в зарубіжних країнах та створення наукової бази для розробки законодавства, що регулюватиме правовий статус парламентської опозиції в Україні.

Для досягнення поставленої мети автор вважає за необхідне вирішити наступні завдання:

1) розглянути сутність поняття “парламентська опозиція”, історію його виникнення та формування у вітчизняній та світовій політико-правовій думці, провести теоретико-правовий аналіз поняття “парламентська опозиція” у конституційному праві України;

2) проаналізувати функціонування парламентської опозиції у зарубіжних країнах та визначити особливості такого функціонування в залежності від форми правління у державі; виявити інші обставини, що впливають на формування та діяльність парламентської опозиції у зарубіжних країнах; узагальнивши ці обставини, а також особливості законодавчої регламентації діяльності парламентської опозиції у зарубіжних країнах, виробити рекомендації щодо законодавчого регулювання правового статусу парламентської опозиції в Україні;

3) проаналізувати чинне законодавство України на предмет закріплення у ньому правового статусу парламентської опозиції і надати пропозиції щодо подальшого розвитку і вдосконалення такого закріплення.

Об’єкт дослідження – суспільні відносини у сфері функціонування парламентської опозиції як невід’ємного інституту політичної системи демократичного суспільства. Предмет дослідження – правове регулювання статусу парламентської опозиції.

Парламентська опозиція – це добровільне об’єднання депутатів парламенту, що здійснюється на основі права, гарантованого конституцією, законодавством або ж закріпленого у конституційних звичаях, які не підтримують офіційний політичний курс глави держави та / або уряду та, як правило, не є членами політичної партії (блоку), яка (який) висунула (висунув) кандидатуру діючого глави держави на виборах глави держави, як правило, не представлені у складі уряду та можуть здійснювати діяльність, спрямовану: на зміну офіційного політичного курсу глави держави та / або уряду, та / або на легальне усунення з посади глави держави або окремих членів уряду, або його відставку в цілому, та / або на контроль за діяльністю глави держави та / або уряду.

Парламентська опозиція в Україні – це добровільне об’єднання народних депутатів України - членів депутатських фракцій, право на яке гарантоване Конституцією України, які не підтримують офіційний політичний курс Президента України або Кабінету Міністрів України та, як правило, не є членами політичної партії, яка висунула кандидатуру діючого Президента України на виборах Президента України, як правило, не представлені у складі Кабінету

Міністрів України і можуть здійснювати діяльність, спрямовану: на зміну офіційного політичного курсу Президента України або Кабінету Міністрів України, або на легальне усунення з посади Президента України або окремих членів Кабінету Міністрів України, або його відставку в цілому, або на контроль за діяльністю Президента України або Кабінету Міністрів України.

На нашу думку, до обов'язків парламентської опозиції можна віднести наступні:

1) додержуватись вимог Конституції України, Закону, що визначає правовий статус парламентської опозиції, інших законів України, Регламенту Верховної Ради України;

3) не використовувати для залучення нових членів – народних депутатів України – матеріальні, фінансові та інші способи, що передбачають отримання вигоди тими, кому пропонується вхід до складу парламентської опозиції, або іншими, пов'язаними з ними суб'єктами.

На нашу думку, до суб'єктів парламентської опозиційної діяльності повинні належати: депутатські фракції (групи), блоки, які у встановленому Законом порядку заявили про свій перехід в опозицію, об'єднана парламентська опозиція.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНА ПЕРЕДУМОВА ПРИЙНЯТТЯ, ПОНЯТТЯ, ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

рядовий міліції, курсант 1-го курсу факультету початкової та спеціальної підготовки НАВС

Джиба Валерій Володимирович

Конституція – це нормативно-правовий акт, який регулює найважливіші суспільні відносини між громадянами, суспільством, державою, закріплює засади конституційного ладу, систему і принципи державної влади, є фундаментом, на якому ґрунтується політична і правова система; приймається безпосередньо народ або від його імені відповідними органами державної влади, як правило – парламентом.

Конституція, як основний закон держави, відрізняється від інших нормативних актів особливістю її розробки і прийняття.

Будучи базою поточного законодавства, Конституція стимулює подальший розвиток і оновлення законодавства, приведення його у відповідність з Конституцією України.

Конституція України, як і інші конституції цивілізованих країн, повинна виступати юридичним виразом обмеження державної влади. Саме Конституція визначає межі здійснення повноважень кожної з гілок влади з метою недопущення диктатури.